

dpl

beti belokranjska
trikotna
industrija
metlika

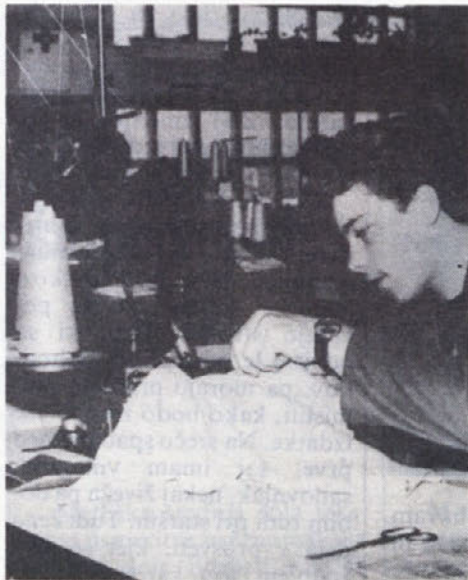
beti belokranjska
trikotna
industrija
metlika

vezilo

GLASILO DELOVNIH LJUDI DO BETI, KOMET

Leto XII Številka 7
Metlika, 20. oktobra 1986

beti 30

NAŠA ANKETA

Skromno in zmerno življenje

Jesen je tu, to pa je letni čas, ki se ga marsikdo boji. Res je, da ima, tako kot drugi letni časi, svoje čare, vendar pa mnogi ob skrbeh, ki jim jih prinaša, ne utegnejo misliti še na lepoto jeseni. Težave, ki smo jih omenili, so predvsem finančne, saj je potrebno nakupiti šolske potrebščine, si priskrbeti ozimnico, dokončno napolniti kleti in drvarnice s kurjavo, razmišljati (a žal ne samo to) tudi o vse prej kot poceni zimskih oblačilih. Kako zmorejo vse te izdatke v družinah, kjer eden ali celo oba zakonca delata v tekstilni industriji, ki že po tradiciji ne blesti po ravno visokih osebnih dohodkih, ali morda že nekaj mesecev prej hranijo denar za jesenske izdatke — na ta in podobna vprašanja je nekaj naših delavcev odgovorilo takole:

MILKA BAHOR, šivilja v črnomaljskem tozdu Konfekcija: »Ravno septembra gre od hiše največ denarja. Vendar pa je tako vsako jesen, a nekako prebrodimo. Da bi prej varčevali za septembrske izdatke, ni mogoče, ker ravno shajamo od meseca do meseca. Tako smo se že navadili, da jeseni živimo bolj skromno, da moramo

nekoliko bolj razmisliti, kako bomo previjugali od plače do plače, in nekako gre, ker mora iti. Imam dva šoloobvezna otroka, na srečo pa si je hčerka letos poleti zaslužila nekaj denarja, ko je preko študentskega servisa delala v Belsadu. Na srečo me ne skrbi vsaj to, kako bo z ozimnico, kajti imamo vrt, na katerem pridelam nekaj

zelenjave, hrano pa dobim tudi od doma.«

FANIKA ŠIKONJA, šivilja v črnomaljskem tozdu Konfekcija: »Obdelujemo njive, tako

da veliko hrane pridelamo doma. Ne vem, kako bi živeli, če bi morali vse to kupiti. Nikakor! Res pa je, da zaradi njiv nismo nikoli prosti, vse popolneve preživimo na njih. A kaj hočemo, hrana ni edini strošek in če hočemo poravnati še vse ostale račune, se moramo pač znajti na ta način. Tudi moje sodelavke si pomagajo tako. Če že nimajo svojih njiv, jih hodijo obdelovat drugam, da dobijo kaj živeža.«

MILAN MALIČ, elektro-tehnik v tozdu Kodranka in

volna: »Doma imamo kmetijo in tako nekako preživimo. Nekaj pridelkov tudi prodamo, vendar gre ta denar v glavnem za hišo, ki jo gradim. In prav pri gradnji občutim, kako rastejo cene, saj je vsaka pošiljka dražja. Enkrat bi res morali zopet zamrzniti cene, in plače tudi, saj sicer le še povečujemo inflacijo. Sicer pa lahko rečem, da zame ni jesen prav nič dražja kot ostali letni časi, da pa je draginja vse leto, ni potrebno posebej poudarjati.«

VIDA BULIČ, sukalka v tozdu Kodranka in volna: »Včasih sem kupovala za ozimnico že vkuhano sadje in zelenjavo, sedaj pa raje naba-

vim sveže in sama vkuhavam. Pri tem že nekaj prihranim. Največ denarja je namreč treba dati prav za hrano. Otrok nimam, vendar je s plačo, ki jo dobim, zaradi vse bolj naraščajočih cen, težko priti od meseca do meseca. Predvsem pa moram živeti skromno.«

MARIJA BABIČ, vodja oddelka za družbeni standard v metliški Beti: »Pri nas že spomladi nabavimo premog in drva. Z ozimnico skoraj nimamo stroškov, ker živimo na podeželju in pridelamo sadje in zelenjavo doma. Tako je jeseni nekoliko manj izdatkov, veliko pa smo jih imeli zadnja le-

MLADI SLIKALI METLIKO — V začetku oktobra je bil v metliški občini ektempore mladih likovnikov Bele krajine, letos že petič zapovrstjo. Udeležilo se ga je okrog 50 šolarjev iz vseh belokranjskih šol, prvič pa tudi trije mladi ustvarjalci iz pobratenih Ronk. Letošnja prirediteljica je nosila naslov »Metlika in njena okolica v očeh mladih«, posvečena pa je bila tednu otroka in 30-letnici naše delovne organizacije, ki je bila tudi pokroviteljica ektempore.

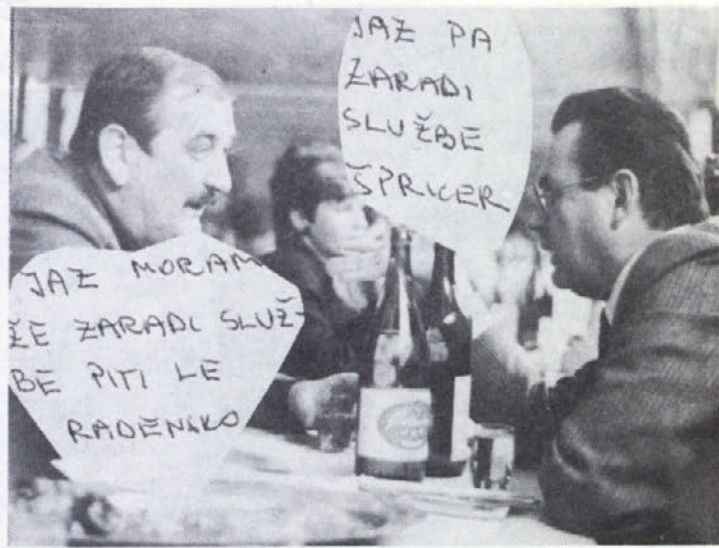
ta s šolarji, saj smo imeli kar tri. Šolskih izdatkov ob začetku šolskega leta pa se ne da predstaviti na poznejši čas. Sedaj imamo le še enega šolarja, in nekako gre. Sicer pa je moje načelo: Živi zmerno! In če človek porazdeli izdatke skozi vse leto, kar gre.«

ZVONE KAMBIČ, učitelj v srednji šoli tekstilne usmeritve: »Tisti, ki si pridelajo ozimnico, lažje pridejo skozi jesenske mesece, ko se povečajo stroški. Tisti, ki so odvisni le od osebnih dohodkov, pa morajo presneto premisliti, kako bodo zmogli vse izdatke. Na srečo spadam med prve, saj imam vinograd, sadovnjak, nekaj živeža pa dobim tudi pri starših. Tudi žena dela v prosveti, kjer se je v zadnjem času, kar se tiče plač,

nekoliko spremenilo na boljše. Vendar prejemava midva z visoko izobrazbo takšne prejemke kot nekdo v gospodarstvu z višjo šolo. Tako morava več kot en osebni dohodek dati za tekoče stroške kot so vrtec, stanarina, elektrika, bencin, hrana. Da bi si provoščili kakšen daljši izlet ali kaj podobnega, še pomislimo ne. Za to je vedno premalo denarja. Vendar pa smo zadovoljni z zmernim življenjem, predvsem pa srečni, da ni še slabše. Sprašujem se, kako zmorejo preživeti od plače do plače delavci v neposredni proizvodnji. Morajo biti zares čarovniki!«

M. B. J.

Sodelovanje, ki bi ga morali še poglobiti

Metliška srednja šola tekstilne usmeritve in črnomaljska srednja šola Edvard Kardelj sodelujeta že od uvedbe usmerjenega izobraževanja leta 1980. O tem, kakšno je to sodelovanje, pa sta povedala ravnatelj šol, Toni Gašperič in Gabrijela Vidic-Mihelčič.

Toni Gašperič, ravnatelj srednje šole tekstilne usmeritve Metlika: »Zakon o usmerjenem izobraževanju zahteva specializirane učilnice za biologijo, kemijo, fiziko, obrambo in zaščito, zdravstveno vzgojo. Ker teh učilnic v Betni, jih uporabljamo v črnomaljski srednji šoli. Tako je bilo tudi načrtovano na republiškem nivoju in sredstva, ki so bila namenjena za ureditev teh učilnic v Metliki, so usmerili v Črnomelj. Pozneje se je sodelovanje med šolama razširilo tudi na kadre, s tem pa oboji skupaj zagotavljamo kvalitetne predavatelje in polno zaposlitev naših in črnomaljskih pedagogov. Dokler ni bila zgrajena nova telovadnica v Metliki, so naše učence uporabljale tudi črnomaljsko športno dvorano.

Skupaj načrtujemo obrambno-športne, kulturne in naravoslovne dneve. To sodelovanje poteka dobro in smo zadovoljni z njim. Večkrat se srečamo tudi na pogovorih, sestankih. Izmenjamo mnenja, seznanjamo se s problemi in jih rešujemo. Kljub vsemu te-

mu pa bi šola v Metliki morala dobiti nekaj novih prostorov. Sedaj so namreč zadostovali, ko je bilo v šoli 80 učencev, sedaj pa jih je dvakrat toliko. Predvsem pa je pereče, da nimamo skupnega prostora, kjer bi se učenke lahko zadrževale med odmorom, uporabljali bi ga za krožke, sestanke, prireditve. Sedaj moramo za večje prireditve namreč že najemati dvorano v kulturnem domu. Ustanovitelj šole, izvršni svet in tovarna Beti, bosta morala razmisliti o dozidavi.

Moram pa pohvaliti, da smo v preteklem šolskem letu skupaj z Beti rešili vprašanje knjižnice. Samo srednja šola ima 2.500 knjig, torej skoraj 13 na učenca, normativ za število učencev, kolikor jih je v metliški srednji šoli, pa je 4 do 5 knjig na enega učenca.«

Fabrijela Vidic-Mihelčič ravnateljica srednje šole E. Kardelj v Črnomlju: »Res je, da z metliško šolo dobro sodelujemo, vendar pa je takšno sodelovanje povezano s kupom težav. Težave so, če učitelji poučujejo na dveh šolah. Težko je uskladiti dejavnosti. Veliko več časa bi bilo potrebno, da bi ravnatelj to skupno načrtovali. Druga težava je udeležba na konferencah, saj bi morali biti učitelji, ki poučujejo na obeh šolah, prisotni tudi na konferencah obeh šol. Sicer pa poskušamo skupno uvesti nekatere dejavnosti. Tako sedaj poskušamo, da bi se učenke metliške šole vključile v interesne dejavnosti naše šole. Na naši šoli sedaj poučujejo 4 metliški učitelji, dva naša pa v Metliki. Poleg tega jim mi nudimo laborante za fiziko, kemijo, biologijo. Skupaj pa imamo zaposlenega psihologa-socialnega delavca. Prepričana sem, da bi sodelovanje lahko poglobili tudi v šolskih športnih društvih, a tudi kakšne druge skupne akcije bi se gotovo še našle.«

Kako gospodarimo in upravljamo?

V začetku avgusta, takoj po dopustih, smo imeli vsi vodilni in vodstveni delavci s predsedniki delovnih svetov in sindikatov, skupni informativni sestanek glede rezultatov poslovanja v prvem polletju.

Na tem posvetu sta glavni direktor in direktor GPS vsem udeležencem predstavila poglobljeno analizo o poslovanju treh programov: kodranke, metraže, konfekcije in tudi DO BETI kot celote. Poudarek je bil bolj na bilanci stanja, kakor na trenutnem uspehu, še pomembnejši pa so zaključki, kako se prilagoditi spremenjenim pogojem gospodarjenja v drugem polletju.

Vsi udeleženci so bili nekakšni aktivisti za prenos informacij na delavske svete TOZD, pa tudi v neformalno javno razpravo v delavske skupine. Ocenjujemo, da je takšen sistem informiranja boljši od klasičnih zborov, ker vključuje širši krog nosilcev, ki so se na informativnem seminarju bolj natančno seznanili z vsemi poslovnimi dogodki. Seznanili smo se, kako na skupni upravljalni sistem vplivajo posamezni pod sistemi funkcionalne organizacije in kako delni rezultati poslovanja posameznih podsistemov vplivajo na končni rezultat poslovanja DO Beti kot celote. Analitično smo ocenjevali gibanje in stanje po segmentih:

- doseganje proizvodnje po količini in kakovosti,
- doseganje prodaje in nabave,
- plačilni pogoji (obresti),
- stanje zalog,
- doseganje stroškov,
- osebni dohodki v luči resolucijskih omejitev,
- izvozna strategija in,
- družbeni pogoji gospodarjenja (ukrepi zvezne vlade z jesenskim paketom)

Vsi zgoraj naštetih segmenti so medsebojno soodvisni in spremenljivi. Na nekaterih točkah je precej problemov. O sami vsebini rezultatov poslovanja na tem mestu ne bomo pisali, omenjamo pa le, da so naši skupni rezultati največ odvisni od lastnega znanja in sposobnosti optimalno povezati med seboj posamezne segmente poslovanja. Važno je kaj spreminjati, da bo učinek neposredno in posredno največji. Položaj DO »BETI« v občini, regiji in panogi potrjuje, da smo to sposobni, enako govori tudi polletni rezultat poslovanja, ki je dosežen v planskih okvirih.

Nikola Podrebarac

Knjige, ki jih priporočamo iz naše knjižnice

- glavnemu direktorju — Sto let samote
- šiviljam — Ukana
- zunanjetrgovinskemu sektorju — Peti prst
- vodji varnosti pri delu — Med strahom in dolžnostjo
- sekretarki DO — Slovenski šah
- pravniku Beti — Lukec in njegov šcorec
- referentu za SLO — Najboljši so padli
- direktorju GPS — Zvezde gledajo z neba
- direktorju SOIS — Čas sanj
- vodji transporta — Vitez v tigrovi koži
- direktorju Kometa — Lovčevi zapiski
- komercialnemu direktorju Komet — Kekec na hudi poti
- kadrovskemu direktorju Komet — Babica pripoveduje
- industrijskemu gasilcu — Požig Reichstaga

- vodji konfekcijske skupnosti — Petnajstletni kape-tan
- direktorjem zunanjih TOZD — Otroci samote
- vodji tehniškega servisa — Vike Viking in Brdavi
- kuharicam — Pogine naj pes
- šoferjem — Na Klancu
- kreatorkam v Ljubljani — Goli v džungli
- vodji družbenega standarda in ekonomu — Lastovka in lev
- opravljkam v Beti — Kliče glavni štab
- učiteljem SŠTU — Nabrekle zvezde
- telefonistu — Prislusku-jem tišini v sebi
- vratarjem — Železni križ
- vzdrževalni ekipi — Pe-sem ceste
- skladiščnikom — Dve desni, dve levi
- kolegiju — Celjski grofje danes in nikoli več
- delavcem kodranke — Velika puntarija
- manekenkam Beti — Zvezde so večne
- roketni ekipi — Os-vajalci nekoristnega sveta
- pevskega zboru — Ali Baba in štirideset razbojnikov
- oktetu Vitis — Geniji v kratkih hlačah

Priporočilo so izdelali: T. G., M. R. in še enkrat M. R. Naslovi knjig so s seznama, ki si ga je moč ogledati vsak dan v knjižnici od 9. do 10. ure. Takrat si lahko izposodite tudi knjige.

Prihaja čas branja. V knjigah je zapisano znanje človeštva, osvojimo ga vsaj delček, kajti edina tema, ki obstaja, je neznanje. Stopimo v svetlobo.

STOPIMO V SVETLOBO!

SKOK V P

SELITEV Z VOZOM — Na fotografiji, ki jo je prinesla Pepca Brdarič, piše s svinčnikom datum 4. julij 1961. Povedala je, da gre za selitev v nove prostore. To je bilo pred petindvajsetimi leti, ko Beti še ni imela toliko kombijev, kamionov in vsega tega, ampak je pris

Učenke lahko izbirajo med številnimi krožki

V srednji šoli tekstilne usmeritve se nikakor ne morejo razmahniti interesne dejavnosti, kar je po eni strani celo razumljivo, saj je zelo veliko učenk, ki se vozijo v šolo iz vse Bele krajine, Dolenjske in Hrvaške. V lanskem šolskem letu, na primer, je bilo od 167 učenk kar 141 vozačic.

To, da težko začne z delom katera koli interesna dejavnost, pa nikakor ne pomeni, da se v šoli niso potrudili in pripravili ter ponudili učenkam celo rešto dejavnosti. Tako bi se lahko vključile v obrambno-marksistični krožek, vezeninski, krožek za izdelovanje tapiserij in makrameja, biološki, recitatorski, literarno-novinarski, atletski, roketni, šahovski, geograf-

ski, zgodovinski, prometni krožek ter klub OZN. V preteklem šolskem letu pa sta od teh zares številnih krožkov delala le dva, prometni in literarno-novinarski krožek. V slednjem so izdali tudi štiri številke šolskega glasila Zvita nit, od tega eno posebno številko, posvečeno 20. obletnici šole.

Betko ima besedo

Kdor bere knjige, je lenuh. Tako misli in razmišlja marsikdo. Delovni ljudje kopljejo njive. Delovni ljudje imajo popoldanski obrt.

Delovni ljudje pospravljajo sobe kuhinje, kopalnice.

Le tisti, ki nimajo kaj delati, berejo. Hodijo v knjižnice in si izposojajo knjige. Črpajo iz njih znanje, ki je p nas vse premalo cenjeno.

Ko dobiš papir, na katerem piše diploma, imaš do smrti vse zajamčeno. Toda — znanje se hitro stara, na dan prihajajo novosti. V knjigah. Kdor sledi tega, je v nekaj letih neuporaben. Ni več strokovnjak.

Brati je treba, pa če se komu zdi še tako potratno. Brati je treba, pa

SODELAVCI SO OMAGALI — Bralci Vezila so gotovo opazili, da je v našem glasilu vse manj prispevkov iz delovne organizacije Komet. Uredniški odbor ima pri tem čiste roke, odpovedali so Kometovi sodelavci, ki so vrsto let pridno sodelovali. Naš namen ni, da bi iskali vzroke in razloge, ampak želimo Kometovce vzpodbuditi s sliko Marice Vladič, evidentičarke iz skladišča gotovih izdelkov. (Foto: B. Matkovič)

Na Rogli o standardu

Konec septembra je bilo na Rogli tradicionalno že sedmo srečanje slovenskih novinarjev in organizatorjev obveščanja v združenem delu. Udeleženci so posvetili pozornost nekaterim strokovnim nalogam, pogovarjali pa so se tudi z Milanom Kučanom, predsednikom predsedstva CK ZKS, in Miho Ravnikom, predsednikom RS ZSS, ki sta spregovorila o aktualnih družbenopolitičnih in ekonomskih razmerah.

Milan Kučan je najprej odgovoril na vprašanja o težnjah po ukinjanju tozdiv in menil, da problem gotovo obstaja in ima tudi svojo zgodovino. Po sprejetju ustave in zakona o združenem delu smo tozde ustanavljali s politično akcijo, ki ji pa nista sledili

strokovna in ekonomska. Namesto da bi urejali odnose znotraj delovnih organizacij in poudarjali interes za gospodarjenje, so se tozdi pričeli razvijati kot delovne organizacije. S spremembami zakona o združenem delu bi morali doseči, da bodo postale organizacije združenega dela sodobnejše, da bodo ustrezale vsem družbenim razmeram. Zakon o združenem delu bi moral opredeliti temeljna načela, podrobnosti pa bi morali prepustiti združenemu delu.

V nadaljevanju je Milan Kučan spregovoril o odnosih v federaciji in nekaterih nespornostih, ki jih opažamo zadnje mesece. Opozoril je na nekatera mnenja v Sloveniji, češ da naše gospodarstvo izgublja zaradi izvozne naravnosti, pri tem pa nihče ne odgovori na vprašanje, koliko na račun tega dobi. Posebno pozornost je v nadaljevanju posvetil delovanju osnovnih organizacij ZK.

Miha Ravnik je med drugim spregovoril tudi o problematiki prekinitve dela in življenjske ravni delovnih ljudi. Dejal je, da do prekinitve dela velikokrat prihaja zaradi neaktivnosti in slabe obveščeniosti v delovnih organizacijah. Precej prekinitve je bilo napovedanih, pa vendar odgovorni vodilni delavci in člani vodstev sindikatov niso pravočasno posredovali. Največ prekinitve povzroča nezadovoljstvo ob izplačilih osebnih dohodkov, stavke so se v največ primerih končale tako, da so delavci s trenutnimi rešitvami zadovoljni, odnose in vzroke za nezadovoljstvo pa naprej malokje proučujejo in ocenjujejo. Kar zadeva zniževanje življenjske ravni delavcev, tega za vse kategorije ni moč trditi, je rekel Miha Ravnik, saj podatki iz srede letošnjega leta kažejo na 16-odstotno realno rast osebnih dohodkov. Življenjska raven upada okoli 15 odstotkom delavcev, najbolj pa so prizadeti delavci, ki živijo v mestih.

Delavci so odrinjeni

● Ni res, da življenjska raven delavcev kar naprej pada, da so povprečni osebni dohodki za 16 odstotkov večji kot v enakem obdobju lani. Osebni dohodki pa padajo nekaterim kategorijam delavcev in v nekaterih dejavnostih in se zato povečujejo socialne razlike. Sindikat se bo zato moral odločneje zavzeti za delavce, predvsem za tiste, ki živijo v mestih in razen nizkih osebnih dohodkov nimajo drugih prejemkov. To bomo dosegli tako, da se bomo resnično spopadli z ozdi, ki ne dosegajo primernih uspehov ali poslujejo z izgubo, ne pa s širjenjem kroga upravičencev do socialnih dodatkov. Morali bomo izboljšati delitve, saj so osebni dohodki bolj odvisni od samoupravnih norm kot od sadov dela in gospodarjenja.

● Že osem let je naša družba v krizi, ki se v zadnjih mesecih še zaostrojuje in ni videti, da bi se kaj izboljšalo. Zato je zdaj že vsak družbeni subjekt v skrbeh za svoj obstoj. Pred tridesetimi leti smo v program Zveze komunistov Jugoslavije zapisali, da smo za tržno gospodarstvo. Še danes pa se politično pogajamo, ali smo sposobni prenesti njegove posledice in se vključiti v svetovno trgovino. Danes ima le ena tretjina gospodarskih organizacij svoje načrte, drugi pa o njih le razmišljajo oziroma zaradi spro-

tnih težav niti tega ne zmorejo. S sedanjim ustrojem gospodarstva pa ne moremo razviti sodobne družbe, zanjo pa nimamo niti sposobnih kadrov.

● Zveza komunistov ima jasna stališča do samoupravne organiziranosti združenega dela. Glavni problem je ta, da so se tozdi spremenili v podjetja in da niso zaživel takšni odnosi, kot so zapisani v zakonu o združenem delu. Pri spremembah tega zakona bomo morali težiti za tem, da bi z zakonom določili samo temeljna načela samoupravne organiziranosti, vse ostalo pa naj bi urejali samoupravni akti. Sicer pa se danes nekateri direktorji v časopisih hvalijo, da jim pred desetimi leti na srečo ni bilo treba ustanoviti tozdiv, drugi pa obljublajo delavcem 40-odstotno povečanje dohodka, če bodo na referendumih glasovali za ukinitve tozdiv. Treba se je vprašati za odgovornost direktorjev, ki so deset let dopuščali odtekanje 40 odstotkov dohodka v organizaciji združenega dela, ki so jo vodili.

● Pri vseh razpravah in zahtevah za zbor združenega dela v zvezni skupščini, je treba upoštevati odrinjenost delavcev od odločanja, ki se začneja že v tozdu in nadaljuje na vseh ravneh družbenega odločanja, tudi v federaciji. Vprašanje je, ali lahko to napako popravimo z novim zborom na zvezni ravni ali pa bo treba stvari spreminjati na vseh ravneh. Ugotavljamo tudi, da se zvezni zbor ni uveljavil tako, kot je bil zamišljen, tudi glede dela zbora republik in pokrajin je precej vprašanj. Vprašati se bomo morali tudi, kaj bi na primer pridobili z enodmno zvezno skupščino.

● Štrajki so pogostejši v kriznih obdobjih in ni res, da so se začeli naglo širiti šele v zadnjih letih. Precej jih je bilo tudi sredi šestdesetih let. Ti pojavi so tesno povezani z obveščeniostjo delavcev. Delavci so še vse premalo obveščeni in celo predsedniki sindikalnih organizacij ne poznajo gospodarskega položaja svojega ozda. Sindikat pa mora po štrajkih postaviti vprašanje odgovornosti tistih, ki pred njim niso nič ukrenili, potem ko so delavci ustavili delo pa so takoj našli rešitve. Moralo bi nas tudi zanimati, kaj izziva revolte delavcev in kaj storiti, da do njih ne bi prišlo. Kot vse kaže, se pri štrajkih ne držijo določil zakona o združenem delu, torej verjetno niso dovolj dobra. Zato bo treba domisliti nova pravila igre za konfliktne situacije, ki jih bodo delavci in sindikat tudi resnično uporabljali.

VEZILO je glasilo delovnih ljudi Beti in Kometa. Ureja ga uredniški odbor: Toni Gašperič, glavni in odgovorni urednik, Alenka Badovinac, Janko Bračič, Miomir Čikič, Irena Flajnik, Jože Gerkišič, Dragica Končar, Mojca Konda, Ljilja Maršič, Jure Matekovič, Vida Šegina Matkovič, Branko Matkovič, Tone Omerzel, Dušan Rus, Matjaž Rus, Sonja Zorc in Marjetka Žele. Tehnični urednik: Janez Pezelj.

VEZILO izhaja v nakladi 2300 izvodov, in sicer enkrat na mesec. Grafična priprava DIC Novo mesto, tiska TISKARNA Novo mesto.

Naslov izdajatelja: Beti, Tovarniška 2, 68330 Metlika, telefon. 58 170.

VEZILO je po mnenju Republiškega komiteja za informiranje SRS oproščeno temeljnega davka na promet proizvodov.

NAŠ POGOVOR:

Zadovoljna, a s pripombami

Ivanka Vipavec se je zaposlila v Beti pred 22 leti, od tega pa dela v Črnomlju 14 let. »Če se spomnim tistih časov pred več kot dvema desetletjema, kar ne morem verjeti, da je vse tako napredovalo. Pred kratkim smo dobili v Črnomlju tudi novo proizvodno halo in tako je delo še bolj olajšano, saj je več prostora, proizvodni krog je sklenjen in tako delo veliko lažje in hitrejše teče,« je zadovoljna Ivanka.

Nekaj pa jo le teži in pri tem ji pritrjujejo in prikimavajo tudi ostale delavke. V novi proizvodni dvorani imamo zelo

slabo zračenje, tako da je bilo poleti še bolj vroče, zadušljivo kot prej. Mislim, da bi bilo to moč popraviti. S sodelavkami imamo pripombo tudi glede garderob. Vsaka delavka bi namreč morala imeti svojo omarico. To bi bilo pri nas,

kjer je v glavnem ženska delavna sila, nujno.«

Sicer pa Vipavčeva pravi, da bo kar ostala v Beti. »Kam pa naj grem? Delati pa moram tako in tako povsod. Sicer pa sem tudi najbolj zadovoljna, če je dovolj dela. Pri nas imamo zelo visoke norme, kvaliteta pa mora biti na evropski ravni, saj gredo v glavnem vsi izdelki v izvoz. Zato moramo zares garati, če hočemo zaslužiti kakšen dinar,« zaključuje svoje razmišljanje Ivanka.

KDAJ TRETJA KNJIGA TONIJEVIH HUMORES-K? Tonijevi znanci so te dni sporočili, da ta naš humorist pripravlja že tretjo zbirko svojih humoresk. Toni sicer pravi, da je še vse v zraku, zaupal pa nam je, da bo izbor znova opravil novinar Janez Pezelj, za karikature bo najbrž tudi tokrat poskrbel Branko Babič, o drugih obrobni, a še kako pomembnih podrobnostih, pa zaenkrat ni hotel govoriti.

Seveda bi bilo zanimivo, ko bi o novem »podvigu« že omenjene posadke kaj več zvedeli v prihodnji številki.

SOCIALISTIČNA INDIJA KOROMANDIJA

Čudodelci in njih čudeži

Nikoli nisem verjel v čudeže, a se dogajajo, verjemite.

Le pogledjte:

Poznam žensko, ki ima 57.000 dinarjev penzije, pa je srečna.

Možak, ki vleče blizu 250 tisočakov, pa preklinja ta socializem in ljudi v njem.

Oboje je, priznajte, čudež.

Ko jaz ne morem dobiti niti filtra 57, se drugi bahajo naokrog najmanj z marlborom, s kentom, celo.

Že pol leta zbiram za novo stoenko, prosjačim za posojilo banke, taščo, tasta, ženo, brate in vso prekleto žlahto, ni pa jih malo, ki z gotovim denarjem kupujejo limuzine, vredne blizu stare milijarde.

Ti isti v istem trenutku jadicujejo, da nimajo denarja niti toliko, da bi kupili otrokom banane, morda kruh, ne plačujejo vrtcev za svoje mulce, že nekaj mesecev ali let niso poravnali stanarine, centralne kurjave. Nikomur se ne skrivi niti las... Če ni to čudež, naj me pocitra vrag ta hip.

Posamezniki nimajo bajt, imajo palače. Na njih obratih ni videti, da bi izgorevali za socializem, za to družbo, ki jo molzejo. Če se pogovarjaš z njimi, jim boš

dal za špricer, takšni reveži so.

»Ta pa dela, ta,« mi je rekel za nekoga prijatelj. In ta »nekdo« je znan v fabriki kot velik lenuh. V dopoldanskem času si pripravi vse, da lahko dela popoldne. In služi. Velika večina ljudi ve zanj, tudi odgovorni — a nič. V naši deželi je vse v najlepšem neredu, je zapisal Žarko Petan.

To so čudeži, ne pa druge svetovne trparije!

Res: eni zvrtajo posojila, ko jih ne daje nobena banka.

Spet drugi prodajajo gozdje, a nimajo doma niti trte. Pred leti je prodajal občinski uslužbenec mleko, a ni imel krave. Koga je molzel, se ne ve, krajani le natolcujejo.

Nemajhen čudež je tudi to, da so na veselicah vedno spekli premalo janjcev in odojkov, četudi je bilo treba odšteti za kilogram dišeče in okusne pečenke 4000 dinarjev.

Človek mora priznati, da je ta dežela boljša od nekdanj obljubljen Indije Koromandije.

Čudodelci vsega sveta pa bi lahko prišli k nam na strokovno usposabljanje. Naravnost v Metliko. V hotel A kategorije, ki ga nimamo. Tudi to je čudež zase.

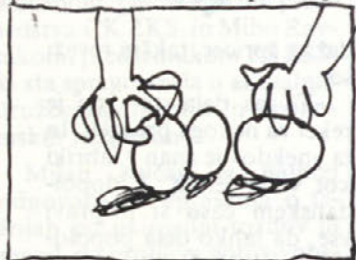
Toni Gašperič

MLADI IN MI:

Kaj delajo, ko ne delajo

Najbrž ni staršev, ki se ne bi vprašali, o čem se ure in ure pogovarjajo njihovi otroci za zaprtimi vrati, ko pridejo k njim prijatelji. Po rezultatih nedavno objavljene raziskave »Položaj, zavest in obnašanje mlade generacije Jugoslavije« jih to ne bi smelo skrbeti, kajti teme so povsem »dostojne«.

Povprečen mlad Jugoslovan s prijatelji največ razpravlja o filmih, službi, šoli ali fakulteti, o draginji in življenjskem standardu, o glasbi in o smislu življenja nasploh. Nekaj niže na lestevici zanimanj so šport in tehnika, politični dogodki doma in v svetu, književnost, umetnost in mednarodni odnosi, prav na zadnjem mestu pa so vera in verska vprašanja.

Do tega vrstnega reda so prišli z anketiranjem 6215 mladih iz vseh koncev države, ko so jih povprašali, s čim se največ ukvarjajo v tako imenovanem prostem času. Na vprašanje, kaj delajo ko nič ne delajo, jih je 53 odstotkov izjavilo, da gredo v kino ali poslušajo rock in pop glasbo, oziroma narodno glasbo. Na izlete ali sprehode odhaja 39 odstotkov mladih, 36 odstotkov jih obiskuje kavarne in bistroje, športne prireditve rado obiskuje 34 odstotkov anketiranih, nadalje mladi v prostem času hodijo v disco klube (20 odstotkov), spijo ali poležujejo (19 odstotkov) gredo v gledališče, na zabave ali se ukvarjajo z igrami na srečo. Najmanj jih privlačijo koncerti klasične glasbe ter javne tribune in predavanja.

Zanimivo je, da vsak peti mladi človek pri nas sodeluje v igrah na srečo, kar je porazno, če upoštevamo geslo in načelo »nagrajevanje po delu in njegovih rezultatih«. Lahko domnevamo, da ekonomska kriza neposredno ogroža vse širše sloje mladih oziroma, da tisti najbolj ogroženi poskušajo najti izhod na kakršenkoli način, tudi mimo (slabo vredno-

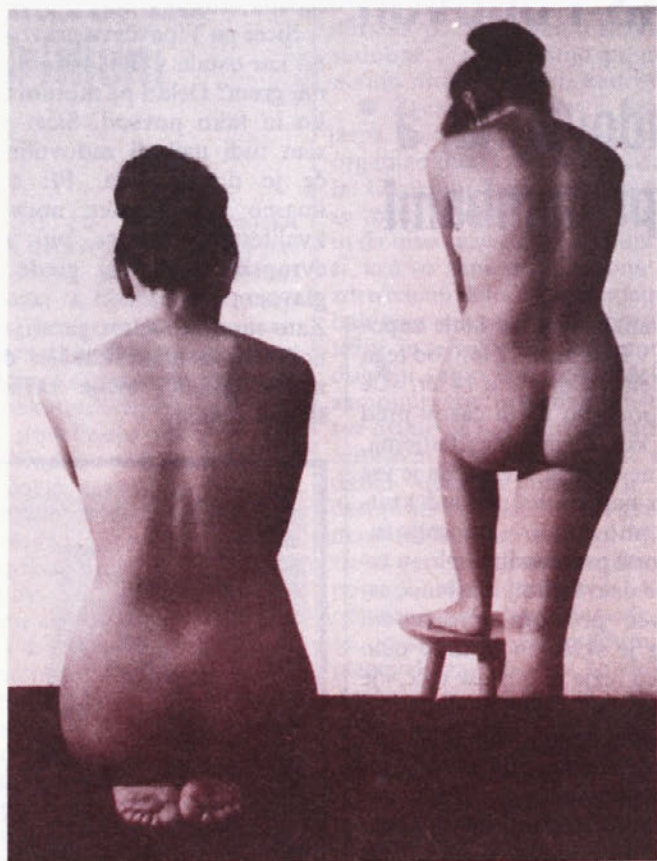
tenega) dela. Čudi tudi podatek, da kar petina anketirancev svoj prosti čas prebije v ležečem stanju, kar govori o svojevrstni pasivizaciji dela sodobne mladine. Dejstvo je tudi, da so kavarne in bistroji priljubljena sestajališča mladih, kar pomeni, da na žalost nimajo drugih prostorov, v katerih bi se lahko neobvezno družili.

Kljub vsem alarmnim klicem na pomoč, ko gre za narkomanska nagnjenja mlade generacije Jugoslavije, pa rezultati ankete nedvomno potrjujejo, da je tu panika preuranjena. Marihuano ali hašič (mehke droge) ni še nikdar poskusilo 88,8 odstotka vprašanih, 7,9 odstotka jih je samo poskusilo, 2 odstotka kadita »redko«, komaj 1,3 odstotka pa jih češče uporablja. Razlike se pojavljajo tudi med republikami in pokrajinami. Manj je tistih, ki niso nikoli poskusili hašiča, v Sloveniji in Hrvaški kot na primer v Črni gori ali na Kosovu. Podobno je z alkoholom — 32,4 odstotka mladih nikoli ne pije, 44,4 odstotka pije le redko ali malo, 6,2 redko in takrat precej, 13,6 odstotka pogosto in malo, komaj 3,5 odstotka pa pogosto in veliko. Čašici so bolj podvrženi moški kot ženske, bolj mladi v Sloveniji in Hrvaški od tistih na Kosovu in bolj zaposleni kot učenci.

Podatki o seksualnem življenju naših mladih so že tako zelo redki, zdaj pa so raziskovalci prišli do zaključka, da naša mladina nima intenzivno impresivnega seksualnega življenja. Od kakšnih 70 odstotkov anketiranih, ki so starejši od 18 let, nima nikakršnih seksualnih stikov (22,2) ali pa jih ima pogosto (22,8) odstotka. Kar zadeva druge, ima redke seksualne stike 13,3 odstotka, občasne pa 25,4 odstotka mladih.

V tej na videz nepolitični sferi mladih oziroma po načinu, kako izkoriščajo prosti čas, je videti tudi vpliv njihove republiške oziroma narodnostne pripadnosti, prav tako pa socialnega statusa. Tako se zbirajo v skupine mladi iz različnih okolij, mest, študenti, moški, z druge strani pa mladi iz zaostalih krajev, z vasi, kmetovalci in ženske. Kot pravijo sociologi, deluje proces kulturne dehomogenizacije mladine, ki se razvija pod vplivom republiško-pokrajinskih podvajanj in vse večjih socialnih razlik v družbi.

L. D.

PREDVOLILNI POSNETEK — Tokrat vidimo neposrednico Klotildo Zračnikovo z drugega zornega kota. Avtor fotografije M. R. nam je povedal, da je bil posnetek narejen pred volitvami, ima pa dvojni pomen: kandidati za funkcije bi najraje volivcem pred volitvami zlezli v prikazani del telesa, po volitvah pa so se tam znašli volivci.

Foto: M. R.

TONČEK

Sosedov Tonček pa kotalka, po bregu dol se rad spusti. A, kaj ko so kotalke hitre in Tonček se po bregu zavali.

Rad bi Tonček bil pilot, zato uči se pridno, da oče kupi avion, ko zraste on.

Še konja Tonček bi imel, a hleva nima. Ko zraste Tonček bo zidar, da hlev za konja bo sezidal.

Tonček rad bi še kolo, da vozil bi se naokrog. Rad kupil bi še vlak, saj tega nima vsak.

Ko Tonček velik bo, si kupil vlak bo in kolo. Si kupil konja bo in voz. Tonček vozil bo vse nas.

Alenka Mežnaršič

TRGATEV

Čriček veselo pesem poje. Grozdje je zrelo, trgatev je tu.

Fantiči, dekliči, staro in mlado, le pridite v kup.

Le pojte, vesela naj pesem odmeva.

Oživele so vinske gore. Čriček prepeva čri, čri...

Od gore se sliši vrisk in smeh in vesela pesem odmeva.

Čriček veselo pesem poje, grozdje je zrelo, trgatev je tu.

Alenka Mežnaršič

